"Danskeren",

Et halvugentligt Nyheds- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika.

udgivet af
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE.
Blair, Nebr.

„Danskeren" udgaar hver Tirsdag og Fredag
Pris pr. Aargang.
De Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring og andet angaaende Bladet adresseres:
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE.
Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.
Alle Bidrag til „Danskeren"s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret:
A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man klage til det stedlige Postvæsen. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes De altid omtale, at De saa Annonsementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Nytte.

Vor Frelsers norsk lutherske Menighed i EauClaire, Wis., har nylig lagt Grundsten til et Hus, der skal tjene til Menighedsskole og Forsamlingshus. Huset, der opføres af Mursten og „Concrete", har en Grundflade af 34x64 Fod og bliver to Etager højt. Ved Siden af at afgive Plads for Menighedsskolen skal dette Hus tjene som Forsamlingssted for forskellige Foreninger inden for Menigheden. — Saadan kan større Menigheder indrette sig.

„Den, det i vor Tid ignorerer Socialismen, er enten fejlt underrettet, aldeles ikke underettet, eller han er en Kujon, der ikke tør give sig i Lag med Dagens Spørgsmaal", sagde en katolsk Præst, Father M. W. Nois, i Superior, Wis., forleden i en Prædiken. Videre sagde han: „Socialismen er en Bevægelse, som rystet hele Europas Grundvold, en Bevægelse, overfor hvilken Konger og Keisere skælver, og som vinder Styrke i dette Land hver Dag."

I sin Bog „Svundne Tider" skriver Prof. L. Dietrichson ifslg. „Luth." under Titlen „Teatergalskab" bl. a.: „Paa mit indre Liv havde denne Syslen (at spille Komedie) bestemt en meget uheldig Indflydelse. Jeg anser den barnlige Fantasis tidlige Syslen med Teater og Dramaturgi — der jo af mange anses for ganske uskadelig, ja fra een Side betragtet endog som udviklende — værtimod for meget skadelig. Den giver Fantasien og Tanken en Retning henimod et Skin-Liv, der bestemt virker sløvende paa selve Karakterens Udvikling."

Debs Forudsigelse efter Valget: „Udfaldet af Valget er, heldigvis, saa afgjort, at Demokraterne faar fuldstændig Kontrol over Regeringen. Efter den 4. Marts kan de ikke gaa udenom Ansvaret. — At den demokratiske Administration vil komplet mislykkes, behøver man ikke at sige. Dersom en radial Toldlovs-Revision i Arbejdsklassens Interesse forsøges, vil de store Interesser lade høre fra sig paa en Maade, der vil faa demokratiske Statsmænd til at betænke sig. — Dersom der gøres Alvor af et saadant Forsøg, hvilket er usandsynligt, saa vil Interesserne istandbringe en Panik, der vil lamme Landet til Demokraternes Miskredit. — Wilson vil finde sig stillet Ansigt til Ansigt med en Situation, som ingen dødelig kan kontrolere." Disse er ingen dum Mands Ord.

De engelsktalende Baptister har foretaget sig at oversætte Bibelen i deres eget Samfunds Interesse. Fra Philadelphia, hvor Oversættelsen er udgivet, telegraferedes for en Tid siden til en af Østens større Blade: „Hvad rimeligvis er den mest radikale Oversættelse af Bibelen er fremlagt til Salg i de amerikanske Baptisters Boghandel her. Det er en Baptist-Bibel, udelukkende for Baptister, og meget af den gamle Tekst er fuldstændig forandret." Der anføres saa eksempelvis Oversættelse af enkelte Steder. Ordet „baptizo" er flere Steder oversat „neddyppe" (immerse). Mt. 28, 19 lyder: „Gører alle Folk til Disciple, idet I neddyppe (immerse) dem."

Mormonerne.

Det er en bekendt Sag, at Mormonsekten udsender Missionærer baade til vort Fædreland og til andre kristne Lande.

Og lige saa bekendt er det, at man i flere Lande har søgt at standse Mormonernes Propaganda.

Særlig siden man derhjemme i Moderkirken tog sat og dannede en Komite til at arbejde sammen med vort Samfund for Utahmissionen, er der optaget et kraftigt Arbejde mod MormonernesPropaganda der, hvorom vi af og til har meddelt.

I sidste Nr. meddelte vi om en Landsindsamling til Utahmissionen, som Ministeriet har tilladt og en Udtalelse af Menighedskonventet af 1891.

Dette Konvent udtaler bl. a.: „Mormonagenterne lærer, at Flerkoneri er et guddommeligt Bud; derfor maa de bedømmes som Agenter for et usædeligt Samfund, og deres Virksomhed anses som en reel Krænkelse af Landets Grundlov."

Ud fra samme Synspunkt indgav Repræsentanter for Modarbejdet mod Mormonerne derhjemme for ikke længe siden et Andragende tilKultusministeriet om at faa Regeringen til at udvise Mormonagenterne, og vi venter paa at se Udfaldet af dette Skridt.

Imidlertid behandlede det danske Mormonblad i Salt Lake City, „Bikuben", i det sidste Nummer, vi har modtaget, denne Sag meget hoverende.

Det anførte Udtalelser af en Rigsdagsmand, som selv tilhører Mormonsekten. Mormonerne er helt med Tiden, oplyste og tillader Religionsfrihed i største Udstrækning, de er saa sædelige som nogen, og de, der modarbejder dem, er altsor gammeldags o.s.v.

Bladet mente endogsaa, at Mormonerne var liberale nok til at understøtte vor lutherske Mission i Utah, om vi trænger til det.

Det var dog særlig Mormonernes Sædelighedsbegreb, vi her vilde udtale os om.

At Mormonerne fremdeles hævder, som de i Fortiden har hævdet Flerkoneri som hjemlet i Bibelen, det er en Kendsgerning.

At disputere med dem om den Sag er unyttigt — uagtet Jesus udtrykkelig siger, at „Skaberen fra Begyndelsen skabte dem som Mand og Kvinde og sagde: Derfor skal en Mand forlade sin Fader og sin Moder og holde sig til sin Hustru, og de to skulle blive til et Kød."

„De to" — ikke flere. Hvad der fortælles om, at en og anden har overtraadt dette Skaberens første Bud, det forandrer ikke Budet.

Men, som sagt, det er unyttigt at disputere med Mormonerne om Bibelens Lære.

Men — der er noget andet, som vejer, og som maa være absolut afgørende.

Utah kunde ikke blive optaget som Stat i Unionen uden med Forbud imod Polygami.

Saaledes fortolkede altsaa U. S. Bibelens Lære om Forholdet mellem Mand og Kvinde.

Vort Lands Regering var enig med Jesus om at sige, at to og ikke flere skal indtræde i Ægteskab sammen.

Og derved staar det endnu; om en hel Del af Mormonerne overtræder Forbundet, det opløser det ikke.

Men dermed er ogsaa sagt, at efter vort Lands Begreb er Polygami Usædelighed.

Og det er U. S. A. ikke ene om at sige,.

Det er alle civiliserede Nationers Sædelighedsbegreb, at Samliv mellem Mand og Kvinde skal kun finde Sted i Ægteskab, og Ægteskab skal kun finde Sted mellem to, een Mand og een Kvinde.

Om dette Sædelighedsbegreb end overtrædes, saa hævdes det dog af alle Nationer med kristelig Civilisation, og al Overtrædelse af det regnes for Usædelighed.

Hvor kan Mormonerne saa tænke paa inden for en civiliseret Nation at blive ansete som sædelige, saa længe de imod hele Civilisationen holder fast paa, hvad den anser for Usædelighed!?

Netop Mormonernes Fastholden ved Polygamilæren hensætter dem i Klasse med Hedninger og Tyrker, hvor der endnu drives Haremsliv.

Vi skal saa gerne lade Mormonerne leve som Medmennesker; men saa længe de forsvarer Polygami, saa vil vi slaa dem i Klasse med de Mennesker, de falder sammen med — Tyrker og Hedninger.

Nej, en Indskrænkning — de fleste Hedninger hævder ogsaa Monogami, Ægteskab mellem een Mand og een Kvinde.

Det er ikke et Vagstrøver-Standpunkt, men de mest oplyste og højest civiliserede Nationers Standpunkt.

Mormonerne maa saaledes finde sig i — trods al deres Liberalitet at blive sat uden for Civilisationen, indtil de forandre deres Sædelighedsbegreb.

Brev fra Japan.

Nr. 40.

Denne Gang har det vist været lidt længe, inden jeg fik Pennen fat igen, men saa har jeg til Gengæld en hel Del at tale om; saa meget endog, at jeg ikke engang ved, hvor jeg skal begynde.

Nej, det passer i Virkeligheden ikke helt; for den sidste Sag, den, der har givet Anledning til, at jeg skriver nu, er temmelig paatrængende, og den skal jeg allerførst fremføre.

Hida

bliver saa Emnet for dette Brev. Jeg var der igen nu forleden, og sandt det fremdeles et helt mærkeligt Sted. Der er megen Hørelyst, saa det er let at prædike; men der er ogsaa megen Modstand deroppe, saa det er langtfra let for Matsumoto. Han har haft flere, som nok vilde have været døbt, men saadan noget vil man ikke tillade endnu. Paa dette Punkt er der fremdeles en sørgelig Enighed.

Matsumoto er dog fremdeles i Forbindelse med flere af disse, som er bleven stærkest paavirkede; om to af dem har han det Haab, at de snart vil blive døbte, da de nu er i andre Byer, langt fra Hidas hæmmende Indflydelse, men vedbliver med at gaa til Steder hvor deres Forsat styrkes.

Jeg kom derop om Lørdagen denne Gang, og straks om Aftenen havde vi et meget godt besøgt Møde; det var i en Bydel, som hed Kuma; her har Matsumoto begyndt Arbejde temmelig nylig. Det er en temmelig god Del af Byen, og her samles ikke saa faa af, hvad man kunde kalde „bedre Folk". Vi havde et Møde, der varede godt tre Timer, og inden de gik, var der tre, som i en ved Udgangen henlagt Bog indtegnede deres Navne og Adresser som „Spørgere", d. v. s. de ønsker at faa nærmere Undervisning om Kristendommen. Blandt dem var der en Bankkasserer.

Søndag var som sædvanlig den travle Dag. Vi havde 5 Møder. Syv indskrev deres Navne, og forleden hørte jeg fra Matsumoto, at tre af dem kom af sig selv til ham igen, inden han havde faaet Tid til at besøge dem.

En Ting, der glædede mig meget, var Matsumotos Prædikener. Der var en saa afgjort evangelisk Tone i alt, hvad han sagde, at jeg kunde ikke andet end af Hjertet takke Herren for den Klarhed og Fasthed, der skinnede igennem. Det Aar, han har været ene i Arbejdet heroppe, har jo været saa rig paa Skuffelser, at de maaske har hjulpet til, at han selv er bleven mere modnet og bedre skikket til Arbejdet.

En anden Ting, der i høj Grad glædede mig, var Søndagsskolen. Her er Matsumoto vistnok den ypperste Arbejder i hele Kyushu Det var ham, der satte Søndagsskolen i Gang i Kurume paa en saadanMaade, at den fremdeles staar som en af de bedste, om ikke den bedste i hele Kyushu.

Heroppe har han nu i Løbet af et Aarstid faaet sig en virkelig Søndagsskole. Nogen Modstand havde gjort den noget Afbræk fornylig, dog var der omkring et halvt Hundrede Børn, og de var „Stamgæster", det kunde man høre paa deres Sang — ikke engang i Kurume — har jeg hørt saadan Sang fra Japanere.

Mrs. Matsumoto kunde slet ikke faa Lyd nok af det lille Orgel, de har, til at det kunde høres, saa hun nøjedes med at spille de første Noder af hvert Vers. Og det var Sange, der prædikede Evangeliet, som Matsumoto havde samlet sammen til Brug der. Jeg kan ikke tænke mig andet, end at der en Dag vil staa en ikke lille Skare, som igennem denne Søndagsskole har faaet uudslettelige Indtryk. Nogle vil uden Tvivl blive Kristne; der var en Dreng med et dejligt, aabent straalende Ansigt; jeg kendte ham fra i Fjor; han er op mod de 14 og allerede ikke saa lidt af en Mand, da han slider hver Dag for at tjene noget til Familiens Ophold. Der synes at være et Baand, der knytter ham til Matsumoto;. Det kunde maaske blive et Middel til en Dag at knytte ham til Frelseren.

Resultater.

Ogsaa indirekte er der Grund til at vente noget. Selv om disse Børn ikke bliver kristne, de vil dog ved deres Omgang med Matsumoto og hans Hustru faa et saadant Indtryk af Kristendommen, at de meget snarere vil hjælpe end hindre.

Saaledes anser jeg Søndagsskolen for en af de allervigtigste Grene af Arbejdet deroppe. Om Aftenen havde vi et Møde for de største af Børnene, der kom godt 30, til hvem jeg talte en hel Time uden at deres Opmærksomhed aftog.

Men nu kommer jeg til et meget vigtigt Punkt. som jeg beder alle Læserne om at overveje ret nøje.

Ejendom i Hida.

Det Hus, vi nu har, ligger ret godt for Arbejdet; det er i Udkanten af den ene og ganske nær den anden af de to Byer, der tilsammen kaldes Hida. Vi har det lejet for to Aar. Til første Marts (eller April, er det vist) er Lejen ude. Og vi kan ikke faa det igen til den Pris. Den tidligere Leje var 15 Yen. Vi har det nu for 8. Det er godt beliggende, og Matsumuto har set godt efter, om der ikke skulde være noget andet lige saa godt; men det er der ikke. Det betyder altsaa forøgede Udgifter hvis ikke — — — —

Der er nemlig en Mulighed for helt at undgaa Lejen.

700 Dollars

kunde have gjort den Ejendom til vor den Dag. Og endnu er der Mulighed for, at vi kan faa den. Men læs nu

hvad vi kan faa.

Der er Jordlodden. Den er paa 141 Tsubo og en Tsubo er 36 Kvadratfod. Facaden er over 100 Fod og Dybden er omkring ved 150 Fod. Foruden det Hus, vi nu bruger, er der tre til. De er smaa, men bringer dog 100 Yen om Aaret i Husleje. Det største af dem ligger med Facaden helt ud til Gaden. det kunde med Lethed og uden alt for store Udgifter indrettes til Kirke. Det har allerede en ydre Form, som passer til den Brug.. Af det Hus vi nu bruger, er der et godt Stykke, som er ret værdifuldt; det er nyt, og Tømmeret er godt; to Trediedele omtrent er Tilbygninger af billigt Materiale. Alt er dog temmelig godt repareret, saa et halvt Hundrede Dollars (Lejen af de andre tre Huse for et Aar) vilde være tilstrækkelig til alle Reparationer for de næste 5 Aar.

Manden, der nu ejer det, købte det for 2000 Yen for en Del Aar siden, da en Slægtning var ved at gaa fallit. Han er imidlertid i svær Knibe nu, og havde jeg haft 1400 Yen den Dag, saa havde han med Glæde indvilget i Salget. Kommer han nu over den næste Termin, saa gaar det vel noget op, dog antager jeg, at 800 Dollars vil kunne slaa til selv lige efter Nytaar.

Skal vi købe?

Det er Spørgsmaalet, jeg gerne vilde have godt overvejet. Men det burde være snart. For ikke ret langt fra Ejendommen vil der blive bygget Station for en lille Jernbane der kommer op fra Kurume. Arbejdet vil nok blive paabegyndt næste Foraar. Det vil uden Tvivl sætte Ejendomme i dens Nærhed op i Prisen. Om et Par Aar venter man tillige, at et allerede planlagt Statsjernbaneanlæg skal blive til Virkelighed. Denne Station vil uden Tvivl komme endnu lidt nærmere til Ejendommen, hvorved den selvfølgelig vil stige yderligere i Værdi.

Vi har drøftet Sagen herude, og Resultatet var, at vi uden mindste Frygt tilraader snarligt Køb. Vi mindes Gælden paa Ejendommen i Kurume, men det var jo en meget større Sum, det drejede sig om. Her er intet Byggeforetagende nødvendigt, og Reparationer kan vente. Udgiver vi nu 700 a 800 Dollars, sparer vi ikke alene Huslejen (maaske 90 Dollars aarlig fra næste Foraar) men kan indtage 50 Dollars aarlig i Leje af de øvrige Huse og senere omdanne et til Kirke. Naar vi saa mindes, at Pastor J. M. Hansen allerede har over et Hundrede Dollars, og at Pastor Kildsig ligeledes har stillet en Bog til Raadighed for Hida, en Bog, der sandsynligvis vil indbringe mindst lige saa meget, saa er der ikke store Summer nødvendige.

To Præstebrødre har saaledes gjort en god Begyndelse, er der ikke nu en fire eller fem af de mere velstillede af vore Brødre og Venner blandt Lægfolket, der kunne gøre en let Ende paa det ved et særligt Takoffer til Herren?

Naar jeg hidtil har fremholdt den rent økonomiske Side af Sagen (Pengebesparelsen), saa maa man dog ikke tro, at det er den eneste.

Det at man kun har lejede Huse, giver det i Japanernes Øjne let Indtrykket af noget flygtigt, forbigaaende, noget man skal passe paa mod. „Var det Alvor, saa købte de nok og indrettede sig paa at blive", er der mange, der tænker. De, der bor i Lejehuse, kan jo let spille Folk et Puds og saa smutte bort, men naar man selv har Ejendom, saa faar det et mere varigt Udseende; det hjælper til med at nedbryde Mistilliden.

Aarsmødet vedtog jo, at der maatte indsamles til Ejendomskøb i Hida, naar Gælden paa Ejendommen i Kurume var afbetalt. Det er saaledes med paa, at der bliver købt; men nu har vi Lejligheden! Skal vi ikke benytte den, mens vi har den. Senere hen gaar det rimeligvis som i Kurume: vil vi købe, maa vi af med det 5 eller 6 dobbelte.

Ja, det var noget af, hvad jeg skulde sige, hvad siger I nu, Venner?

Hjertelige Hilsener og Ønsket om Herrens Velsignelse over alle vore Forbedere og Medarbejdere,

Eders egen Udsending
J. M. T. Winther.

Et amerikansk Universitet og Kristendommen.

Rejsebrev fra Amerika til „Kr. Dgbl."
— af —
Arel Malmstrøm.

Længe har jeg elsket den kristne Studenterbevægelse, men i Forgaars blev den paa en helt ny Maade levende for mig. Det var mit store Privilegium paa Pennsylvania Universitet at overvære den officielle Aabningshøjtidelighed for Universitetssemestret. Det var ikke det ydre Arrangement, der skabte Fest; i den Henseende kneb det lidt; da man ingen Festsal har, maatte man ty til den store Gymnastiksal; men det, der greb en, var Aanden ved den Fest. Enhver, der ved lidt om Universitetsfester i Danmark, vil forstaa, hvilket Indtryk det maatte gøre paa en at være til Stede her: det første, jeg saa, da jeg kom ind i Salen, var Bibelen paa Talerstolen; det første, Rektor gjorde, da han kom ind i Salen, var at gaa hen og aabne den Bibel; det første, Forsamlingen gjorde, var at rejse sig og synge den kendte Slaghymne: „Frem i hellig Ledning, alle Herrens Mænd!" — det sidste Ord ved Festen var Ordet „Amen". Efter at den første Sang var afsunget, traadte Rektor frem, læste et Stykke af Bibelen op og talte derefter, stille og dybt grebet, om Esau, der saa billigt solgte sin Førstefødselsret; jeg er overbevist om, at hans Slutningsspørgsmaal blev siddende i mangen en ung Student: „Unge Mænd! Hvad tænker De paa at gøre med Deres kostbare Førstefødselsret?" Det var overhovedet en Mand, der lyste af Jesu Kristus og af Tjenersind; hans officielle Aabningstale senere hen formede sig som en Levnedsskildring af en af Universitetets bedste Sønner: paa een Gang stærkKristen, bravFædrelandsven, fremragende Filantrop. Har jeg sagt nok til at gøre det indlysende, i hvilken Grad den kristne Studenterbevægelse har stemplet ogsaa en Universitetsfest her? Med Vemod maatte jeg spørge mig selv: Hvorfor skal man rejse bort fra Danmark for at opleve en Universitetsfest af den Art? I Amerika er aabenbart — det gælder om de fleste Universiteter her — Kristendommen trukket frem af Skammekrogen.

Den kristne Studenterbevægelse har her paa Pennsylvania Universitet som ydre Organ en kristelig Studenterforening, af hvilken enhver Student — uden Medlemsbidrag — kan blive Medlem. Lokalerne er indenfor selve Universitetskomplekset, der, hvor Strømmen kommer. Aktivt Medlem bliver man ved at underskrive et Løfte om, at man tror paa Jesus Kristus som sin personlige Frelser; men for ikke at udelukke de Studenter, der endnu ikke med Sandhed kan skrive under paa dette, kan man blive passivt Medlem ved at underskrive en Erklæring om, at man sympatiserer med Kristendommens etiske Grundsætninger.

Lad mig ganske kort ridse op den kristne Studenterforenings Arbejde paa Pennsylvania Universitet.

Først er der Grund til at nævne de regelmæssige Søndagsgudstjenester for Studenter, hver Søndag Kl. 11. I Gaar Morges hørte jeg en yngre, fremragende Naturvidenskabsmand holde en fortræffelig Tale; hvert nyt Hold Studenter trænger til at høre det og se det gennem levende Mennesker, at man fortræffeligt paa en Gang kan være Naturvidenskabsmand og Kristen. Hver Morgen Kl. 8.20 — 50 afholdes en Morgengudstjeneste paa Universitetet; det er en stor Hjælp, at de fleste Studenter bor lige paa eller ved Universitetskomplekset; i denne Uge staar Universitetets Rektor hver Morgen paa Talerstolen for at forkynde Kristi Evangelium for Studenter. Her skifter Universitetet for øvrigt ikke Rektor hvert Aar, som Tilfældet er i Danmark.

Sent skal jeg glemme det Indtryk, som Rektors Tale gjorde paa en i Forgaars Aftes ved den kristne Studenterforenings Modtagelsesaften for „Russer". En Masse Taler var holdt om snart sagt alt muligt; da traadte Rektor frem, udtalte, at det var hans Tanke her i Aften ikke at holde en Tale, men blot ved sin Nærværelse at udtrykke Universitetets Forstaaelse af og Glæde over den kristne Studenterbevægelses Arbejde; for Resten holdt han saa alligevel en af de bedste Taler, jeg har hørt, til Studenter; den Tale „slog ned"; han forstod den Folk Studenter, da han talte til dem om Studentens Møder, om Studentens Bibel og om Studentens Fristelser; kun sjældent har jeg hørt nogen tale i den Grad lige ud til Studenter om Storbyens Fristelser.

Massemøder tror man for øvrigt ikke meget paa her, men søger i første Række at faa Indflydelse paa den enkelte Student ved at faa ham ind i smaa Grupper; 1200 Studenter var sidste Aar paa dette Universitet i smaa Diskussionsgrupper om fysiske, sociale, etiske og religiøse Problemer, altid — for Lederens Vedkommende — med Bibelens Principper som Basis for Diskussionen. Det at danne Diskussionsgrupper inden for den kristne Studenterbevægelse om etiske, sociale og fysiske Spørgsmaal, er ikke et Frafald fra Idealet, men et Forsøg paa at naa ud til Studenter, som man for Øjeblikket faktisk ikke vilde kunne faa ind i Bibelklassen. Forsøget har staaet sin Prøve her paa Pennsylvania Universitet, og lad os — for et Øjeblik at tænke paa Diskussionsgrupper om fysiske Emner — ikke glemme, at Lederen, hvis han er den rette Mand, kan faa det banket ind i de unge Studenters Hjerner, at i dybeste Forstand kan